

พระราชดำรัส

ในโอกาสที่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ เข้าเฝ้าฯ
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ ที่ ๑๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ขอขอบคุณที่ทุกๆ ท่านมาร่วมประชุม และมาอวยพร ที่นัดกันวันนี้ก็พอดีเป็นวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นเทศกาลที่สำคัญ หลายๆ ท่านก็มักจะกลับภูมิลำเนาเยี่ยมครอบครัวเยี่ยมญาติ แต่ว่าพอจัดตอนนี้ก็อาจจะไม่สะดวก ก็ขอภัยด้วยที่มาจัดโครงการนี้ทำกันมายาวนาน มีทั้งหน่วยงานทางราชการ และมีเอกชนที่มาช่วยเหลือก็มี ตั้งแต่ทำแรกๆ เมื่อใครรู้ก็มาช่วยเหลือ เพราะเขาอยากจะทำให้คนในประเทศเรามีชีวิตที่ดีที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เมื่อตอนแรกๆ ที่ทำนั้น ที่จริงก็ไม่ได้มุ่งเน้นทางการศึกษา เริ่มต้นจะเป็นในเรื่องของงานสุขภาพอนามัย เพราะว่าได้ไปเห็น คือไม่ใช่เฉพาะนักเรียน แต่คนในเขตบางเขตดูแลสุขภาพอนามัยไม่ดี เรื่องใหญ่เรื่องหนึ่งคือเรื่องอาหารการกิน ไม่สมบูรณ์ ไม่พร้อม ก็คิดว่าเราจะเริ่มตรงไหนดี ตามโรงเรียนก็จะมีผู้ที่มีความรู้ ตอนนั้นที่รู้จักมากกว่าหน่วยงานอื่นก็คือตำรวจตระเวนชายแดน เพราะว่าเมื่อตอนเด็กๆ ๖-๗ ขวบ ตามเสด็จไปในต่างจังหวัดก็มีคนที่ดูแลอยู่เป็น ตชด. ก็เลยเป็นหน่วยที่รู้จักกันมา แล้วก็เห็นว่าทาง ตชด. จะร่วมดูแลโรงเรียนที่ตัวเองรับผิดชอบได้ ก็ให้เริ่มตั้งแต่ทำการเกษตร และใช้ผลิตผลทางการเกษตรนั้นมาเลี้ยงนักเรียนเป็นหลัก ไม่ได้เน้นในการที่จะค้าขายสินค้าเหล่านั้น ก็ให้เริ่มต้นง่ายๆ เพาะปลูก ทั้งผัก ทั้งไม้ผล และเลี้ยงสัตว์ต่างๆ

ตอนแรกมีไปถามคนที่คิดว่าจะช่วยได้ บางคนก็ช่วย ตอนนั้นเขาก็บอกว่า เป็นเด็กจะไปทำอะไรเป็นเรื่องเป็นราวได้ ทำเล่นอย่างเด็กๆ นี่ทำไม่เป็น แต่มีผู้ใหญ่บางคนบอกว่า ใครทำไม่เป็น ก็จะทำเอง ก็มีคนที่เข้ามาช่วยอย่างจริงจังอยู่มากมายเพิ่มขึ้นทุกที ต่อมาก็มีเรื่องการขยายการศึกษา ตอนแรกสมัยก่อนนั้น ชั้นภาคบังคับจะเป็นชั้นที่สมัยนั้นเรียกว่า ป.๓ ชื่อของชั้น วิธีแบบนี้ เปลี่ยนกันบ่อยๆ แต่ตอนนั้นตอนช่วงที่ทำเรียกว่า ป.๓ แล้วก็ไต่ถามว่าจะมีการขยายถึงชั้นที่เรียกว่า ม.๓.๓ เลยคิดว่าเราควรจะดูก่อน เริ่มจากให้ทุนการศึกษาให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ทำคือโรงเรียน ตชด. และมีโรงเรียนในสังกัด

อื่นๆ ก็มาพูดว่าอยากจะทำเรื่องนี้ ก็มีเอาไปทำเองบ้าง มาดูเป็นตัวอย่าง และเขาก็บอกว่าคิดว่าทำได้ แล้วจริงๆ ก็ทำได้อย่างดี ไปดูบ้าง ตรงไหนที่ติดขัดก็เอาคณะพรรคพวกที่มีประสบการณ์ไปช่วยกัน

ที่มีโครงการเรื่องอาหารก็ยังถือว่าสำคัญ เดิมนี่ช่วยเป็นนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ ตอนนั้นชั้นอนุบาลก็ยังไม่ค่อยจะทำกัน หรือศูนย์เด็กเล็กก็ยังมีน้อย ก็จะได้ว่า ป.๑ ถึง ป.๗ เป็นหลัก แต่ต่อมาก็มีคนที่เป็นนักโภชนาการบอกว่า แค่นั้นไม่พอ ให้ลงไปที่กำลังสำคัญ ก็คือพวกเด็กก่อนวัยเรียน ตอนนั้นก่อนวัยเรียนก็หมายถึงชั้นอนุบาล หรือชั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุประมาณ ๓ ปี เป็นช่วงที่ควรจะให้ความช่วยเหลือ เสร็จแล้วนักวิชาการท่านเดิมท่านก็มาถามว่าทำอะไร ก็เล่าให้ฟังว่าได้ทำแบบนี้ เขาบอกว่าไม่พอ ควรจะต้องดูแลตั้งแต่หญิงมีครรภ์ ก็อาจจะยากหน่อยที่จะไปหาหญิงมีครรภ์ แต่ก็ทำได้ ตอนหลังนี้เขาก็พูดนะ ต้องก่อนที่จะมีครรภ์ คือเป็นนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนหญิงที่โตเป็นวัยรุ่นแล้ว ปรากฏว่าอีกอย่างหนึ่งคือ เด็กวัยรุ่นนี่จะเป็นวัยที่ได้รับความสนใจน้อย เพราะเขาถือว่าโตแล้ว ดูแลตัวเองได้ แต่บางทีก็ไม่ได้ดูแล ทำไม่ได้ แกรมพอบอกอะไรก็อาจจะมีความคิดเป็นส่วนตัว ยังไม่ค่อยจะได้รับการกระตุ้นในเรื่องดูแลสุขภาพอนามัย เขาให้ขึ้นไปทำถึงระดับนั้น

ในด้านอาหาร สมัยก่อนมีที่เรียกว่านมถั่วเหลือง หรือใช้ถั่วเหลืองเอามาบด แล้วก็ทำเป็นน้ำที่ถ้าทั่วๆ ไปก็คือน้ำเต้าหู้ แต่ว่านักเรียนดูไม่ค่อยชอบน้ำเต้าหู้ที่ว่านี้มาก เทethingก็มี เวลาทำก็ไม่ใช่ง่าย ใช้โม้แบบสมัยก่อนค่อยๆ บด มีคนเตือนว่าถ้าไปให้ใครทำอะไรก็ต้องทำเองเป็น ก็ทดลองทำ โดนหมุนๆ กระเด็นขึ้นหัวไปมาก ต้องซ่อมจนเก่งถึงจะไปสาธิตได้ ตอนหลังก็มี ถ้าที่ไหนมีไฟฟ้าก็มีเครื่องปั่น แต่ว่าความที่รสชาติอาจจะไม่ดี คนที่ชอบก็ใส่น้ำตาล บางท่านใส่มากเกินไป ใส่มากเกินไปบางทีก็ไม่ได้ดีอีก

สรุปว่าจะใช้นมวัว ที่สะดวกที่จริงก็คือนมผง แต่ยุคนั้นหลายคนบอกว่า นมผงพอดีกแล้วไขมันจะเลอะเทอะไปหมด ก็ยืนยันว่าอย่างครู ตชด. ไม่เคยทำหกละอะอะ ก็ทำได้เป็นอย่างดี คือซื้อนมสด ตอนแรกเป็นนมสดของทางด้านพวกที่เขาเลี้ยงโคนม แต่ว่าจะต้องให้ในจำนวนมาก ราคาโครงการสู้ไม่ไหว ก็มีแค่นมผง แม้แต่นมผงที่สั่งจากนอกนี้ราคาจะย่อมเยากว่า แล้วตอนแรกก็บอกว่าให้เติมธาตุอาหารหลายๆ อย่าง ก็มาดูแล้ว มาลองทำแล้ว เกี่ยวกับเรื่อง

ค่าใช้จ่ายอีก เอามาแล้วก็มาเติม เช่น ธาตุเหล็ก ธาตุอื่นๆ ก็มีไอโอดีน มาเติมเองที่หลังดีกว่า ก็ศึกษามา ใช้ลองผิทดลองดูแบบนี้ก็ออกมาดี ตอนหลังนี้ก็มีทุนมากขึ้น บางส่วนก็พยายามส่งนักเรียนให้เรียนสูงที่สุดเท่าที่ตัวผู้เรียนจะเรียนได้ ให้เรียนในส่วนที่นักเรียนผู้เรียนสนใจ ก็ปรากฏว่าได้ดี บุคคลเหล่านี้พอเรียนจบแล้วก็ไปเป็นบุคลากรที่สำคัญมาช่วยเหลือบ้านเมือง ส่วนตอนหลังก็มีทุนที่ให้บุตรครู เพราะว่าเห็นครูตอนหลังมีสาขาต่างๆ ไม่ใช่เฉพาะ ตชด. ความสำเร็จส่วนหนึ่ง แล้วส่วนใหญ่ด้วย ก็ไปเป็นครูบาอาจารย์พวกนี้ พยายามคัดเลือก ก็มีบุตรครูหลายท่านที่เรียนแล้วประสบความสำเร็จ มาช่วยเหลือบ้านเมือง ทำงานในสาขาต่างๆ ตามที่เขาสนใจ ที่เขาทำได้

ส่วนเรื่องสหกรณ์ ทั้งกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มาช่วยกัน เรื่องของงานสหกรณ์นี้ก็ได้ไปเห็นสหกรณ์ตามที่ได้ตามเสด็จไปดูตั้งแต่เด็กๆ ก็เห็นว่าเป็นการทำงานร่วมกัน ที่สำคัญในเวลานี้ทำทุกๆ เรื่อง รู้จักกัน ทำงานร่วมกันและกัน ช่วยเหลือทั้งครอบครัว ช่วยเหลือผู้อื่น ภูมิความคิดที่จะดูว่าอะไรผิดอะไรถูก ที่เขามาแนะนำนั้นถูกหรือผิด ถ้าไม่ดีหรือผิดก็ต้องพยายามหลีกเลี่ยง หรือบางทีก็ชี้แจงให้ผู้ที่ทำแล้วรู้สึกไม่ดีขึ้น ให้ทราบว่าการทำอย่างนี้หรือคิดอย่างนี้ไม่ถูกต้อง ดูแล้วก็ดี

เรื่องการทำสหกรณ์ การตรวจบัญชีสหกรณ์ การทำบัญชีเป็นเรื่องสำคัญ ใช้ในชีวิตประจำวัน และนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียน หลายคนเรียกว่าเป็นครูบัญชีสหกรณ์ได้ คือแนะนำคนอื่น ไม่ใช่แนะนำเฉพาะในครอบครัว ก็ไปแนะนำเพื่อนบ้าน แนะนำคนทั่วไป หรือตอนนั้นโรงเรียน ตชด. ยังไม่มีชั้นมัธยมที่จะเรียนต่อ ที่ไปเข้าโรงเรียนใหม่ก็ไปแนะนำเพื่อน และแนะนำครูด้วย ว่าวิธีการทำเรื่องสหกรณ์ ทั้งด้านบัญชี ทั้งด้านการดำเนินการต่างๆ ทำอย่างไร ความจริงก็นึกเองว่า การที่มีกรรมการประชุมกันก็เป็นเรื่องส่งเสริมประชาธิปไตยได้ โดยทุกคนออกความคิดเห็น ต้องการของอะไรเข้าสหกรณ์ แต่บางทีก็ขัดทางด้านสุขภาพเหมือนกัน เพราะพวกทางด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขก็พูดว่าเป็นบ่อเกิดของเรื่องปัญหาต่างๆ หลายอย่าง เช่น ของหวานหวานเกินไป ขนมกรูบกรอบ อาจจะไม่ดีกับสุขภาพ เพราะว่ารับประทานขนมพวกนี้ไปแล้วอ้วนด้วย แล้วไม่รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ก็ต้องพยายามดูแลใส่ใจในเรื่องพวกนี้ด้วย

มีนักเรียนที่เรียนพระปริยัติธรรม นักเรียนเป็นเณร สามเณรจะฉันหลังเที่ยงไม่ได้ ก็ต้องปรับเรื่องโภชนาการให้ดี หรือนักเรียนที่ถือศาสนาอิสลามก็ต้องไปศึกษาว่าควรจะทำอย่างไร รับประทานตอนไหน แต่ส่วนมากไปดูแลอย่างตอนรอมฎอน คุ้ได้รับประทานกันดีพอสมควร ไม่ได้ลำบากอย่างที่คิด แต่ว่าก็ต้องติดตามว่าควรจะทำอะไรให้เขาในช่วงนั้นหรือเปล่า หรือว่าจัดการในลักษณะไหน ทุกวันก็ได้เรียนรู้ เริ่มต้นนี้ก็ไปเล่าทางกรมส่งเสริมการเกษตร โดนยิงคำถาม ตอบหลายอย่าง บางทีก็ตอบไม่ได้ พอตอบไม่ได้ท่านเหล่านั้นก็มาช่วยแนะนำ ได้เรียนรู้ว่าอันไหนควรจะทำไม่ทำ งานนี้ดูแลได้ประโยชน์เข้าตัวเองก็ไม่น้อย แล้วก็ได้ทุกๆ คนที่มาช่วยก็เหมือนกับเป็นเพื่อน เป็นผู้ร่วมงาน ตั้งแต่ผู้บังคับบัญชา ตำรวจ หรือว่าพวกทั้งครูใหญ่ คุณครูที่สอนวิชาต่างๆ ก็ได้ความรู้จากท่านเหล่านั้น และพวกเอกชนก็มาช่วยอย่างจริงจัง ก็คิดว่าอยากให้ทุกๆ ท่านที่ได้ช่วยเหลือ รวมทั้งนักเรียนได้ปฏิบัติสิ่งที่ดี ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นสมัยใหม่ที่เขาเรียก “จิตอาสา” ได้ดูแลแก้ปัญหาที่มีอยู่ พอโตขึ้นก็จะได้นำความรู้พวกนี้ไปทั้งประกอบอาชีพ หรือว่าแก้ไขปัญหายังเดี๋ยวนี้ก็จะมีความรู้ต่างๆ เช่น ทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นจากนอกประเทศเราที่มีศึกสงคราม มีการสู้รบ หรือมีปัญหาทางเศรษฐกิจที่มากกระทบเราด้วย เรื่องพวกนี้ก็ต้องลำดับรับฟังและหาความรู้ หาวิธีการที่จะแก้ไข การจำหน่ายของ หรือการที่จะรับประทานในส่วนของตัวเอง ใช้สอยในส่วนตัวเอง ก็อาจจะต้องปรับเปลี่ยนดูความประหยัด

เดี๋ยวนี้ก็ถือว่าอาหารเป็นเรื่องสำคัญที่เขาพูดอยู่ แม้แต่ในชาวต่างประเทศ เมืองไทยดูจะโชคดีกว่าที่อื่น เพราะว่าในภาพรวมถึงแม้จะมีที่บางแห่งที่อด หรือไม่มีสุข มีปัญหาบ้าง แต่ว่าก็ยังดีกว่าหลายๆ คน หลายๆ ที่ในต่างประเทศ อย่างบางเรื่องตั้งแต่ตอนต้นที่เริ่มทำก็มีปัญหาเด็ก เดี่ยวนี้ก็น้อยลง เช่น เรื่องการตายของแม่และเด็ก เดี่ยวนี้เรียกว่าจำนวนค่อนข้างน้อยกว่า ยังมีอยู่ แต่ว่าน้อยกว่าสมัยที่เริ่มต้นมาก แล้วก็อย่างบอกว่าทำมานานแต่ยังไม่ดี แต่ว่าก็มีที่ก้าวหน้าขึ้นไปมาก ก็ยังมีเรื่องที่จะต้องคอยปรับปรุง แก้ไข และดูแลอยู่

ขอให้ทุกๆ ท่านมีกำลังใจที่จะทำในสิ่งที่ดีงาม และให้มีความสุขทั้งกายและใจ ให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำและในชีวิต ขอขอบคุณทุกๆ ท่าน